

FOAIA DIECESANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului: Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane " " " " pe 1/2 an 5 " " " România și st. înăitate pe an 14 franci " " " " pe 1/2 an 7 "	Prețul inserțiunilor Pentru publicațiuni oficioase, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 6 cor., până la 200 de cuvinte 8 cor. de aci în sus 10 coroane	Correspondințele se adresează redacțiunii „FOAIA DIECESANĂ” iară banii de prenumerațiune și inserțiunile la ADMINISTRAȚIA Librăriei și Tipografiei diec. în Caransebeș ș

Nr 1729 E.

Publicațiune officioasă

Subsemnatul Consistoriu diecesan dă în arondă pe calea ofertului înscris pe 4 ani economici: 1904/5, 1905/6, 1906/7 și 1907/8 dominiul diecesan din Visag constătătoriu din circa 1250 jugere de pământ, adecă întreg complexul, afară de teritoriul cu pădure și afară de parcelele deja vindute, dar încă netranscrise la cartea funduară pe numele cumpărătorilor; mai departe castelul cu parc și toate edificii economice.

Prețul de esclamare se statorosece cu 9000 de coroane pe un an.

Condițiunile de esarendare sunt:

1. Consistoriul nu garantează, că pământul ce să dă în arendă, are ostinderea mai sus arătată de jughere 1250 de pământ, deci atât Consistoriul diecesan, cât și arendatoarele abzie de dreptul de a protinde ori ce despăgubire, dacă prin o măsurare ulterioară s'ar constata că complexul de pământ dat și luat în arendă e mai mare, respective mai mic.

2. Arendatoarele are să depună la cassa diecesană ca cautiune 8000 de coroane în hârtii de valoare bune.

3. Arenda trebuie să fie deplin achitată până la finea fiecărui an economic, căci la din contră Consistoriul își rezervă dreptul de a desface contractul și pe risicul arendașului a esarendă altuia dominiul.

4. Lucrarea pământului trebuie să se facă așa, ca pământul să se folosească numai doi ani de aratură, iar doi ani să odihnească și să se folosească de pășune.

Deci în fiecare an economic se va sămăna numai jumetate din întreg complexul, iar cealaltă jumetate va odihni, fiind datoriu arendașul

ca în fiecare an economic să arete, că în fiecare parcelă din domeniu câte jughere a sămănat și câte a lăsat de pășune.

Neobservarea acestei condițiuni va atrage după sine abzicerea contractului și arendașul va fi datoriu, ca după jugherele de pământ, ce a folosit mai mult de arătură de cât ce i-a fost permis, să plătească Consistoriului ca desdaunare arendă dublă.

5. Arendașul este îndatorat a susține pe speșele sale proprii în stare bună toate edificii, gardurile și parcul.

6. Arendașul este datoriu, ca în gradina unde a fost viie să planteze pe speșele sale proprii în fiecare an câte 150 de st.[] cu viță americană și 100 de poni nobili.

7. Arendașul este datoriu prin organele sale a păzi pădurea din domeniu, fiind responsabil pentru susținerea în întregitate ei, dar arendașului nu-i este permis a folosi nimic din pădure.

8. Doaue chilio în etagiul castolului se rezervă pentru esmișii consistoriali, protopresbiterului tractual și pentru organele oficiului silvanal când vin la Visag în afaceri officioase.

9. Consistoriul își rezervă dreptul, ca să mai poată vinde încă circa 50 jugero de pământ din complexul, ce se esarendează, în care cas însă arenda se reduce proporțional.

10. Se așteaptă dela arendaș, ca pururea să aibe înaintea ochilor, că proprietariul este Consistoriul diecesan și astföliu să fie cu deosebită considerare față de locuitorii comunei Visag la subarendarea și încassarea arenzii, făcându-i părtași de un tractament uman, cu un cuvânt arendașul să nu întreprindă nimic ce ar putea da ansă la presupunerea, că să face cu scop de șicanare.

11. Dacă arendașul va împlini întru toate condițiunile espuse în punctele 1—10 atunci după espirarea periodului de arendă, contractul să va

prelungi pe încă 4 ani economici, dar încât arenda anuală în cei dintâi patru ani ar fi mai mică de cât 10.000 de coroane, în cazul acesta arenda anuală să va staveri la suma de 10.000 coroane. Cei ce doresc a lua în arendă acest dominiu să-și trimită ofertele lor înscris la Consistoriu până la 18/31 Iunie 1904.

Caransebeș din ședința consistoriului ținută la 22 Maiu 1904.

Consistoriul diecesan

gr. ort. român.

Lecțiuni din Religieune

(Urmare)

14. Apăsarea Israelitenilor în Egipt

Ținta

Urmașii lui Israel nu mai pot trăi în Egipt.

I—II

Cât de bine i-a mers lui Israel și fiilor săi în Egipt (Gosen), — sciți. De ce se simțiau ei bine? Erau toți la olată, turmele aveau pășune destulă, ei nu trebuiau să móră de fómie, Faraon era bun cu ei (de ce? Mulțămită față de Iosif), au învățat multe lucruri bune dela Egipteni (d. e. lucrarea pământului, zidirea caselor în loc de corturi,) — unii însă au învățat și lucrurile rele (idololatrie). V'am spus însă, că fiii lui Israel nu mai puteau trăi în Egipt. Acesta ne pune în mirare, și ne întrebăm:

De ce nu mai puteau ei trăi în Egipt?

Peste 400 de ani dela mórtea lui Iosif, fiii lui Israel erau atât de mulți, precum făgăduise Dumnezeu lui Avram, că formau un neam mare. Atunci s'a sculat un alt Faraon, care nu scia de Iosif, și căruia nu-i plăcea ca în Egipt să fie atâția ómeni străini. De ce nu-i plăcea lui, puteți cunoște din cele ce a đis Faraon supușilor săi: „*Eată poporul fiilor lui Israel se înmulțesce fórte și se întăresce mai mult decât noi. Veniți dară, ca cu înțelepciune să-i asuprim pe dênșii, ca nu cumva întêmplându-se resboiu să se însoțescă cu inimizii și bătându-ne să iasă din pământul nostru*“. Așadară? Numai de ar afla vr'o cale, prin care ar putea împutîna pe Israeliteni. Și a și căutat astfel de căi. Mai întâiu a încercat să frângă puterea Israelitenilor cu lucru greu. I-a pus să zidescă palate mari cu ziduri tari și gróse. De ce avéu trebuință la zidirea acestora? Cărămida multă. Acesta trebuiau s'o facă érăși Israelitenii: în arșița sórelui trebuiau să adune noroiul Nilului, să-l frământé amestecat cu paie și să facă din el cărămídi, pe cari le uscau la sóre. Cât de mult trebuiau să se chiné bétrâni, bărbați și tineri, muieri și copii! Și dacă nu voiau să lucre — servitorii regesci îi bâteau... Prin lucru însă câștigă bani? Nu; Israelitenii trebuiau să lucre regelui fără plată; — robotă numim noi munca acesta. Ți de Ți, an de

an trebuiau să sevêrșescă ei acest lucru greu! — Acum sciți de ce nu mai puteau Israelitenii să tráescă în Egipt?

Reasumare: Israelitenii sunt chinuiți în Egipt.

În curénd însă inima regelui s'a umplut de ură și mai mare față de Israeliteni. Óre de cé? — Cum vé inchipuți voi starea sufletescă a poporului asuprit? Tânguiri la copii și muieri, mânie și ură la bărbați. Dorința lor? De nu ne-ar fi adus aici străbunii nostri! De ne-am putea întórce érăși în Canaan! Cei evlavi-óși? Se rógă lui Dumnezeu... Ce credeți despre sănătatea acestui popor asuprit? Morburi, slăbiciune. — Așa a socotit și Faraon. Însă s'a înșelat pentru-că: cu cât asupria pe Israeliteni, cu atât ei deveniau mai tari și mai mulți. De unde vine acesta? Dumnezeu a voit așa, lucrul întăresce corpul. Și fiindcă Egiptenii le făceau atâtea rele, Israelitenii au învățat să țină la olaltă, să-și păstreze limba, legea, portul și datinele strămoșesci, ei trăiau unii cu alții ca și când ar fi fost o singură familie. Faraon a vedut, că asupririle de pân' aci nu ajută, și —? S'a supérat și dat o poruncă și mai aspră: „*Toată partea bărbătească, ce se va nasce Evreilor, în ríu să o aruncați, și tóată partea femeescă să o lăsați vie*“. Ce diceți voi la acesta? Faraon voiesce să fie un ucigaș. Ce fac acum servitorii regesci? Umblă din stradă în stradă, din casă în casă, și unde află un copilăș —? Îl smulge din mâinile părinților și-l duc la Nil unde-l aruncă în apă... Inchipuți-vé mamele israelitene! Rugăminte, plângeri, blestámé... chemarea lui Dumnezeu... De Israeliteni vi-mă și voaie: De ce? Numai tențele era ertat să rămână în viétă. De ce? Din baeți se pot face soldați, cari se pot lupta cu Egiptenii... fetițele însă nu se pot lupta, ci sunt silite să rămână sclave Egiptenilor. Dacă se împlinește porunca lui Faraon, ce se întâmplă cu timpul? Poporul israelitén nu mai este...

Reasumare: Uciderea nou născuților.

Recapitulare: Apăsarea Israelitenilor în Egipt.

III

a) Noi am vedut cum a domnit Faraon peste supușii săi, peste Israeliteni. Cum a domnit Iosif peste poporul egiptén și peste frații săi (după moartea lui Israel)? S'a gândit la binele supușilor săi și i-a *inbit*. Cum a domnit noul Faraon? Nu s'a gândit la binele supușilor săi ci numai la binele său... Cum a domnit și cum domnesce împératul și regele nostru Francisc Iosif I? Ne-a apérat de dușmani cu soldații săi, a făcut școle, biserici, drumuri bune... s'a îngrijit și se îngrijesce, ca să ne mérgă bine, el ne iubesc...

Cum domnesce un rege înțelept, bun, asupra supușilor său? Regele înțelept își iubescé supușii săi, el voiesce să-și facă poporul bun, bogat și fericit... De aceea cum se simte poporul care are un rege înțelept? Bine, norocit, fericit. „*Regele înțelept este fericirea poporului*“. (Înțelepciunea lui Solomon 6, 26).

b) Ce lucruri bune au învățat Israelitenii dela Egipteni? (c f. m. s. II). Ce lucruri rele? Idolatria.

Ce și-au păstrat Israiltenii însă pe lângă toate asupri-
rile lui Faraon? Limba, datinile și portul strămoșesc.
Er cei mai mulți cari au fost cu credință tare în
Dumnezeu, ce și-au mai păstrat? Și legea, căci nu
s'au abătut dela credința cea adevărată. Ce se întâmpla
dacă Israiltenii nu-și păstrau legea, limba, portul și
datinile strămoșesci? S'ar fi făcut și ei Egipteni, pen-
tru-că nimenea nu i-ar mai fi cunoscut, că ei sunt
Israilteni. Și cum s'ar fi purtat atunci Faraon față
de ei? Nu i-ar fi asuprit, i-ar fi tractat ca și pe Egipteni
Însă Israiltenii își iubeau legea, limba, portul și datinile
strămoșesci și de aceea nu se puteau lăpêda de ele;
ce-a făcut Faraon cu ei din această cauză? I-a asuprit
Cu toate acestea însă ei chiar și viața și-o dedeau (în
munca cea grea) și tot nu se lăpêdau de lege, limbă,
port și datini strămoșesci; er Dumnezeu cum îi ajuta?
În inulția și întăria... Ce putem învăța noi din această
purtare a Israiltenilor? *Pentru lege, limbă, port și
datini strămoșesci să ne dăm și viața.*

IV

*Regele înțelept este fericirea poporului „(Înțel.
lui Solomon 6, 26“). Pentru lege, limbă, port și datini
strămoșesci să ne dăm și viața.*

V

Ôre astăzi nu se mai întâmplă, ca noi să ne
luptăm pentru lege, limbă port și datini strămoșesci?
(Casuri concrete din viață). Cum ne-am putea noi ase-
măna în aceste cazuri cu Israiltenii, cari erau asupriți
în Egipt?...

Cum stăpânește poporul său un rege bun și cum
unul rău? — Cum sunt a se înțelege vorbele lui Isus
„*Dați Cesarului cele ce sunt ale Cesarului, și lui
Dumnezeu cele ce sunt ale lui Dumnezeu*“ (Mateiu
22, 21)?...

Pe această treptă se poate propune cântarea
dela fineas. Liturgii:

*„Mântuesce Cristose Dumnezeule: pre prea lumi-
natul și stăpânitorul împăratul și regele nostru (Francisc
Iosif I.); pre prea sântitul episcopul nostru (Nicolae);
cela preoțescă și călugărescă și tot clerul bisericii; pre
povățuitorii ôstelor, mai marii cetăților și cea de Cristos
iubitorea ôste; pre ctitorii și aducătorii de daruri ai
sântei bisericii acesteia; și pre toți dreptcredincioșii
creștini păzesc-e pe dênșii întru mulți ani Amin“.*

Tropariul s. Cruci glas 1. *„Mântuesce
Dómne poporul teu...*

Innul regesc:

*Dómne ține și protege
Pe-al nostru' rege mult iubit,
Ca umbrit de sânta lege,
Să ne régă fericit.
Strămoșesca lui cumună
De dușmani s'o apêrâm,
Și cu tron-u-i dimpreună
Sôrtea țerii s'o înălțăm*

*Pentru drept și datorință
S'avem simț bun și curat
Și cerënd o trebuință
A ne bate pentru stat, —
Să pășim cu energie,
Oferind sânge și stări,
Pentru-a noastră împărăție,
Pentru-a patriei ușurări.*

*Cetățenul blând să-și stringă
Din silință-al său venit;
Arta și sciința 'nvingă —
Aparate de spirit. —
Verse ceriul dar spre țeră
Și cu daruri și măriri;
Ca ș'un sôre'n primăveră:
Vină-i țerii fericiri.*

*Dați să fim într'o simțire,
Toți la un scop alergënd,
Dulcea patriei fericire
Dimpreună înaintând
Dați din inimă frățescă
Să dorim neîncelat
Țera noastră să 'nflorêscă
Sub augustul împărat.*

(A Mureșianu)

15. Nascorea și scăperea lui Moise

Finta

Despre ce să vorbim astăzi? Despre necazurile ce
au mai venit asupra Israiltenilor, său cum vor fi
fincetat acele necazuri. Ce vor fi făcut Israiltenii asupriți
și chințiți? (Plânsete, vaete, — nu ajută nimica;
rescoală contra Egiptenilor, însă nu au soldați, arme,
er Egiptenii au; întorcerea în Canaan — nu-i lasă
Faraon.) Nu sciți voi nici un ajutoriu pentru Israilteni,
nici o mângăero?... Cui s'au rugat ei în necazurile
lor? Lui Dumnezeu, Ce vor fi cerut?... Și Dumnezeu?..
Să vedem deci cum a ajutat Dumnezeu Israiltenilor
(=finta generală).

I—II

Cum să le ajute Dumnezeu? Mai bine ar fi să-
scôtă din Egipt și să-și ducă erăși în frumosul Canaan...
Dar ôre Dumnezeu însuș îi va fi scos din Egipt, El
insuș se va fi dus la Faraon să-și spună, ca să lase
pe Israilteni... El însuș se va fi luptat cu Egiptenii
dacă aceștia nu ar fi lăsat îndată pe Israilteni să
pelece...? Nu; acestea nu le va fi făcut Dumnezeu
insuș, ci va fi trimis un om vitez care să vorbescă
cu Faraon și de care să asculte toți Israiltenii, care-i
va fi condus cătră Canan. *Despre acest conducătoriu,
pe care l-a trimis Dumnezeu vom vorbi și noi mai
întăiu (țința specială).* Acesta însă tocmai atunci s'a
născut, când a poruncit Faraon, ca toți pruncii Evreilor
să se arunce în riu. Acesta e ceva de mirat, e o mi-
nune dela Dumnezeu, pentru-că ce se va întâmpla cu
acest copil? Se va îneca în riu. Dumnezeu putea în-

toemă lucrurile astfel, ca pruncul să se nască mai înainte? („Cugetările mele nu sunt cugetările voastre...“) Dumnezeu va ști de ce a făcut acest lucru; El poate să apere pe copil de Faraon și de omenii lui Faraon. — Audiți deci cum s'a întâmplat!

Pe timpul acela o israilténă a născut un fecior. Gândiți-vă la casa aceea! (Bucurie —? și întristare — pentrucă? În tot momentul pot veni servitorii regesci să le ia pruncul...) În cine și-au pus părinții nădejdea? Dumnezeu ne va scăpa pruncul. Ceea ce au putut însă au făcut și ei pentru scăparea pruncului; anume? L-au ascuns. Unde?... Trei luni l-au ținut astfel ascuns; acum, însă nu se mai putea; de ce? Pruncul era mai mare și nu-l puteau ascunde, plânsetele lui se puteau auzi de pe stradă. Ce se întâmpla, dacă servitorii regelui ar fi aflat, că părinții n'au împlinit porunca regescă? (Pedepsă, mărte). Acum ér a intrat întristarea în casa aceea; de ce? (Frica de servitorii regelui, părerea de rău după copil). Ce trebuiau să facă acum părinții?... Biata mamă cu inima plină de durere a făcut un sicriș de papură, în acesta a pus pruncul și l-a pus pe marginea rîului între trestie și papură. Ce-și va fi gândit ea, când a pus copilul în marginea rîului? Dóme, Tu mi-ai dăruit acest prunc, Tu păzesc-l, pentrucă eu nu mai pot... mai bine dau copilul meu pe mâna Ta decât pe a Egiptenilor... Apa nu-l putea duce, pentrucă? Pe term între papură nu curge apa, ci formează numai bălți. Apa încă nu putea intra în sicriș, pentrucă — știți voi, cum a fost aceste făcut? Din lăuntru și din afară a fost lipit cu smoală și cu rășină, prin cari nu póte trece apa, apoi în lăuntru a pus ceva hăiue și pe acelea a pus pruncul. Ér ca să nu se întempe altceva cu pruncul, a pus pe sora pruncului să păzescă sicrișul din depărtare. Așa a făcut biata mamă ce a putut. Să înțelege, că cele mai multe întâmplări erau lăsate în grija lui Dumnezeu; anume? Ca sicrișul să nu se cufunde, să nu-l afle servitorii regelui, să nu vină vr'un animal sălbatic (crocodilul).

Toemai în acel loc a venit fata lui Faraon să se scalde, și—? A aflat pruncul. Dumnezeu a făcut, ca fetei lui Faraon să-i fie milă de prunc, și—? L-a luat la sine. Cine a vădut acesta din departe? Sora pruncului. Ea a venit la fata lui Faraon, și făcându-se ca și când n'ar ști cine-i mama pruncului, dice fetei lui Faraon: „Voia ți-i să chiem o doică și să hrănescă pruncul?“ Răspunsul fetei lui Faraon? „Du-te!“ Și sora pruncului? A chiebat pe mama pruncului. Și, mama? A venit bucurósă. Atunci a ținut fata lui Faraon: „Păzesc mie pruncul acesta și eu îți voi plăti“. Închiptiți-vă bucuria mamei! După ce a dus acasă pruncul, l-a strîns la pieptul său și a mulțămît lui Dumnezeu... De ce nu mai trebuia să se témă acum? Pentruce?

Ce s'a întâmplat după ce pruncul a crescut mare? L-a dus la fata lui Faraon. Acesta l-a luat ca pe feciorul ei și i-a pus numele *Moise* (=scos din apă). Ea apoi a grijit, ca Moise să se facă om învățat. Ce

a învățat Moise la curtea lui Faraon între filosofi Egiptenilor? (Cetire, scriere, socótă, medici nă, astro-nomie...) Iși va fi uitat pruncul de mama sa? Nu; ci o va fi cercetat de multe ori. Și despre ce-i va fi povestit ea? Despre asupririle Egiptenilor.

Reasumare: Nascerea și scăparea lui Moise.

Aprétiere.

Cine a întocmit, ca lucrurile să se întempe într'un chip așa de minuuat? Dumnezeu. Spuneți anume, ce? Dumnezeu a făcut ca pruncul să nu péră în apă, ca fata lui Faraon să aibă milă de el, ca toemai mama pruncului să-i fie doică, ca Moise să se facă om învățat. De ce a făcut Dumnezeu ca toate să se întempe astfel? El a iubit copilul, căci avea trebuință de el la săvêșirea unui lucru mare (de aceea a făcut așa, ca Moise să se facă om învățat, să fie în stare a conduce pe Israilteni) și El a iubit și pe mama pruncului, pentrucă ea și-a pus tótă încrederea în Dumnezeu.

Acum să-mi spuneți încă una. Noi am ținut, că vom vorbi despre aceea, cum a ajutat Dumnezeu Israiltenilor, și noi am vorbit numai despre aceea cum a ajutat Dumnezeu unui copil mic și unei mame; cum vine asta? Copilul scăpat va fi toemai bărbatul, prin carele Dumnezeu va ajuta întreg poporului israiltén.

III

a) Mai cunósceți, vr'o istorióră, în care Dumnezeu său ómenii au scăpat pe cineva din vr'o primejdie? Scăparea lui Noe de potop, a familiei lui Israil de foamete (cf. și istorióra „Cuvéntul lui Dumnezeu“, „Hoții“).

Din compararea acestor casuri se scóte la ivelă adevêrul, că: „Dumnezeu pădesce pe toți cei ce-l iubesc“ (Ps. 145, 20).

b) Aseménați ceea ce voiesce să facă Faraon cu aeea ce voiesce să facă Dumnezeu, și spuneți a cărui voință se întempe? Faraon voiesce să nimicéscă întreg poporul israiltén și pe Moise și voiesce să țină pe Israilteni sclavi în Egipt... Dumnezeu voiesce, ca poporul Israiltén să nu piară, ci ca copilul să se facă un om, carele să scótă pe Israilteni din Egipt. Însă Faraon n'a putut să facă pe poporul israiltén mai slab și n'a putut să strice nici copilului Moise, ér Dumnezeu a făcut ca toemai fata lui Faraon să crescă pe copilul, carele va scóte pe Israilteni din Egipt; Dumnezeu a făcut, ca toemai la curtea lui Faraon, dela înțeleptii Egiptului să învețe Moise, ca să póta fi destul de cuminte și să póta săvêși lucrarea sa. *Sfatul Domnului e minunat* (Isaia 28, 29). *Omul propune, Dumnezeu dispune.*

IV

„Dumnezeu pădesce pe toți cei ce-l iubesc“ (Ps. 145, 20). *Omul propune, Dumnezeu dispune.*

V

Și astăzi păzesc Dumnezeu pe cei ce-l iubesc? (Esemple). Óre în zilele nóstre nu se întempe cu

copiii ca și cu Moise? (Ei nu sunt asupriți de Faraon, ci de morburii, moarte...) De aceea copiii buni se rîgă lui Dumnezeu s'era și dimineața, că Dumnezeu se le fie în ajutoriu.

Rugăciunea de seara: *Doemne, ca un bun și de ômeni iubitoriu, ertă-mi ce am p'cătuit în ac'estă zi...*

Rugăciune de dimineața: *Sculădu-ne din somn, cădem cătră Tine, Bunule... Mărire Tatălui... Din pat și din somn...*

16. Chemarea lui Moise

Cum a chemat Dumnezeu pe Moise ca să ajute Israiltenilor.

I

Ore cum fi va fi mers lui Moise în palatul lui Faraon? Bine, mult mai bine decât fraților săi, celorlalți Israilteni, pentru că nu trebuia să se chinue cu lucrul greu... Cine a fost îngrijitoriu lui Moise, în curtea lui Faraon, până când a crescut el mare? Mama sa. Când va fi fost el singur cu mama sa, ce-i va fi spus ea? Tu ești fiul meu, și noi suntem Israilteni; frații tăi israilteni sunt chinuți de Faraon... Ce a învățat el deci dela mama sa? Să cunoască necazurile fraților săi israilteni. Cine l-a mai învățat pe Moise? Întelepții (preoții) dela curtea lui Faraon. Ce a învățat el dela aceștia?...

După ce a crescut mare, Moise își va fi cercetat de multe ori pe mama sa și pe Israilteni; ce a văzut el atunci? Suferințele Israiltenilor. Ce-și va fi gândit atunci Moise? Că ar fi bine dacă Israiltenii s'ar scăpa de aceste necazuri... Și ce dorință va fi avut atunci Moise? Să ajute Israiltenilor... Și Israiltenii încă se s'or fi rugat de Moise să le ajute, căci sciau, că el e la curtea lui Faraon. Dar ore le va fi putut ajuta Moise? Nu, căci Faraon nu voia să scie nimica despre ușurarea necazurilor Israiltenilor. Și ce s'ar fi întemplat cu Moise, dacă ar fi căutat să ajute Israiltenilor? Faraon l-ar fi pedepsit... Cum ar fi putut scăpa Moise în acest cas de pedepșa lui Faraon? Dacă ar fi fugit... Numai cine ar fi putut să le ajute Israiltenilor? Dumnezeu. Ore cum le va fi ajutat?...

II

Predarea istoriei și reproducerea.

Aprofundarea materială. Momente geografice: Midian, Horiv, Canaan.

Cum s'a ar'etat Dumnezeu lui Moise? În pară de foc din rug. Era focul acela Dumnezeu însuși? Era numai semnul, că Dumnezeu e acolo de față.

Cum e a se înțelege, că „în Canaan curge lapte și mere“?...

Aprofundarea religioasă-etică: Ce a șis Dumnezeu cătră Moise?... Ce a cunoscut el din vorbele lui Dumnezeu? Că Dumnezeu nu și-a uitat de poporul său Israil... Ce ați așteptat voi să răspundă Moise lui Dumnezeu? Îți mulțămesc D'omne, pentru că mi-ai împlinit dorința... Ce răspunde însă Moise?... Ce

se vede din ec'est răspuns? Că lui Moise i-e frică de Faraon și de Egipteni, se simte prea slab și nu c'ază să m'ergă la Faraon, de aceea șice: „Cine sunt eu...?“ Ce-i răspunde însă Dumnezeu? „Eu voi fi cu tine.“ Cum avem să înțelegem aceste? Dumnezeu va ajuta lui Moise... Așadară de cine nu mai avea să se t'émă Moise? De Egipteni și de Faraon. Pentru ce? Dumnezeu i-a promis că-l va ajuta. Cum se va fi simțit acum Moise? Tare, curagios, căci se va fi încreșut în Dumnezeu. Și ce va fi făcut el? Va fi plecat îndată la Egipt... Cum s'ar fi ar'etat Moise prin ac'esta? *Ascultătoriu.* Partea întâia a lucrului lui Moise s'a și terminat; cum așa? *Dumnezeu l-a chemat,* ca să sc'otă pe Israilteni din Egipt și i-a binecuv'entat lucrarea. Cum s'a ar'etat Moise în ac'estă istori'ă? Întăiu fricos, apoi tare, cu încrederea în Dumnezeu și *ascultătoriu.*

Cum s'a ar'etat Dumnezeu față de fricosul Moise? *Prietenos și răbdătoriu.* Dar față de poporul Israilten? *Îndurat, milostiv.*

III

a) Ce au făcut Israiltenii în necazurile lor? Cui s'au rugat? S'au rugat lui Dumnezeu. Și acum ce vedem? Că Dumnezeu a ascultat rugăciunea lor. Mai cunoașceți voi pe cineva, care s'a rugat când a ajuns în necazuri? Iosif... (cf. și istori'ă „Cuv'entul lui Dumnezeu“). Și ce am văzut noi...? Că și pe Iosif l-a ascultat Dumnezeu (și pe v'eduva cu 5 copii). Când putem ajunge noi în necazuri? (Morburii, m'orte...) Ce trebuie să facem noi în necazurile noastre? Să ne rugăm lui Dumnezeu. Și ce putem aștepta? Că Dumnezeu ne va ajuta. Ac'esta ne o poruncesc însuși Dumnezeu prin vorbele: „*Cheamă-m' în d'ina necazului, m'ântui-te-voiu și tu m' vei preamări*“ (Psalm 50, 15).

b) Cum era Moise când l-a chemat Dumnezeu? Slab, fricos. Dar după aceea? Tare, curagios. Ac'estă schimbare e un lucru de mirat, o minune. Cine a s'ev'șit ac'estă minune? Dumnezeu, care a întărit pe Moise. Dacă acum Moise se duce în Egipt cu încredere tare în Dumnezeu și vorbește poporului și lui Faraon fără frică, de unde vine ac'estă t'arie a lui Moise? Dela Dumnezeu. Moise singur e slab, neputincios. Dar dacă e Dumnezeu cu el? E tare. A cui este deci puterea, care face pe Moise tare? Nu este puterea lui Moise, ci e puterea pe care i-a dat-o Dumnezeu, este un dar al lui Dumnezeu.

Pe cine mai cunoșcem noi, că prin puterea d'aruită lor de Dumnezeu, prin darul lui Dumnezeu a devenit tare? Noe, Avram, Iosif.

Noi toți suntem slabi, și asupra noastră încă vin necazurile nenorocirile, s'ărăcia, morburile... și ne chinue; ce trebuie să facem în astfel de casuri? Ne rugăm că și Israiltenii, și atunci vine darul lui Dumnezeu și întăresce inimile noastre slabe... Așa: *Darul lui Dumnezeu face tari pe cei slabi.*

(Va urma)

Programa

esamenelor dela Institutul pedagogic-teologic la finea anului școlar 1903/4

a) Institutul pedagogic

Luni 7/20 Iunie dela 8—12 oare	Cursul	Marți 8/21 Iunie dela 8—12 oare	Cursul	Merc. 9/22 Iunie dela 8—12 oare	Cursul
Religia	I	Religia	II	Religia	III
Geografia	II	Aritmetica	I	Aritmetica	II
Ist. naturală	III	Limba română	III	Limba română	I
Limba magiară	I	Ist. naturală	II	Fisica	II
Limba magiară	II	Propedeutica	I	Pedagogia	III
Limba magiară	III	Limba română	II	Limba germană	I
Geometria	II	Fisica	III	Igiena	II
Ist. universală	III	Metodica	II	Geografia	III
Ist. naturală	I	Geografia	I	Ist. universală	I—II
Geometria	III	Aritmetica	III	Limba germană	III
Tipic și cânt. bis.	II	Limba germană	II	Tipic și cânt. bis.	I
		Igiena	III	Tipic și cânt. bis.	III

Esamenul din mușica vocală și instrumentală și din gimnastică :
Mercuri în 9/22 Iunie d. a. dela 3—6.

b) Institutul teologic

Mercuri în 9 Iunie dela 3—6 oare	Mușica vocală și instru- mentală	I. II. III.	Ant. Sequens
Mercuri în 16 Iunie dela 8—12 oare	Morala	II	Dr. G. Dragomir
	Isagogia	I	Dr. I. Olariu
	Dreptul bisericesc	III	Dr. P. Barbu
	Economia rurală	II	I. Bălan
	Exigeza	I	Dr. I. Olariu
	Economia rurală	III	I. Bălan
Joi în 17 Iunie dela 8—12 oare	Tipicul și cântarea bis.	II	G. Petrescu
	Istoria literaturii române	III	Dr. G. Dragomir
	Teol. și dogmat. și fundam.	II	Dr. I. Olariu
	Catihetică	III	Dr. P. Barbu
	Limba română	I	Dr. G. Dragomir
	Pedagogia	II	Dr. P. Barbu
Vineri în 18 Iunie dela 8—12 oare	Exigeza	III	Dr. I. Olariu
	Tipicul și cântarea biser.	I	G. Petrescu
	Istoria bisericească	I	Dr. G. Dragomir
	Pastorală și Liturgică	III	Dr. I. Olariu
	Exigeza	II	Dr. I. Olariu
	Arheologia biblică	I	Dr. P. Barbu
	Retorica și Contabilitatea	III	Dr. G. Dragomir
	Igiena	II	Dr. C. Popasu
	Tipicul și cânt. bisericească	III	G. Petrescu

Varietăți

Litia la „Piatra scrisă“. O procesiune imponentă a mers în Duminica tuturor sfinților (prima după Rusale) la „Piatra scrisă“ din „Cheia Armenișului“. Procesiunea aceasta s'a început sâmbătă plecând un număr mare de credincioși de pe Valea Bistrei și din Valea Boului în frunte cu preoții lor, alăturându-li-se apoi preoți și credincioșii din comunele percurse și învecinate cu locul numit, iar din Caransebeș și P. O. D. Andrei Ghidiu, sufletul acestei peregrinații. Convoiul mărit astfel prin alăturarea preoților și credincioșilor

din comunele: Buchin, Cârpa, Verciorova, Bolvașuța, Petroșnița, Bucosnița, Vălișoara. Feni, Rusca și Teregova (atingea numărul de 4—5000 în frunte cu 15 preoții și un protopop), ajunge la „Cheia Armenișului“ la „Piatra scrisă“, unde între bubuitul treascurilor e întâmpinat de părintele protopresbiter Ghidiu, care mersese mai înainte, și preotul Ilie Pepa însoțiti de credincioșii din Armeniș. Deamă de remarcat e primirea, de care s'a bucurat convoiul în Slatina-Timșană. Locuitorii romano-apuseni de aci au alergat cu mic cu mare să se iuchine și să sărute sf. cruce și icoană sf. Treimi din fruntea Litei. Tot așa s'a întâmplat și în Sadova-veche a cărei credincioși au împodobit o cruce și au așteptat acolo sosirea procesiunii. La „Piatra scrisă“ s'a săvârșit sfințirea apei, iar — până ce cinci preoți au stropit poporul cu apa sfințită — părintele protopop Ghidiu cu asistența celorlalți a celebrat sf. Liturgie. Din mijlocul mulțimii enorme își ridică păr. Ilie Pepa vocea și în o cuvântare avântată și plină de spirit arată însemnătatea cultului icoanelor și istoricul acestuia și îndeamnă pe credincioși a da și pe viitoriu cinstea cuvenită icoanelor și a se ruga totdeanuna sfinților reprezentați pe ele, ca prin rugăciunile lor să le mijlocească la Părintele ceresc fericirea vremelnică și vecinică... La reîntoarcere în Sadova-veche prin o telegramă P. S. S. D. Episcop Nicolae Popea împărtășește peregrinătorilor binecuvântarea Sa arhierescă și le împloară grația lui Dumnezeu, ca rugăciunile lor să fie bine primite înaintea Tronului Său ceresc. Celor sosiți în Caransebeș în aceeași ordine esemplară, în care au mers la „Piatra scrisă“, părintele Stoian, le cetesce de nou telegrama P. S. Sale și după ce scoate în relief în cuvinte alese însemnătatea peregrinației, face otpustul și convoiul se înprăștie.

Unul din cei de față.

Dar frumos Schitului dela „Godinova“.

Pătruns de cea mai profundă mulțumită și recunoștință aduc și pe această cale omagiu de adincă venerațiune Prea Stimatului Domn Petru Gârbovicenu, administratorul casei sântei biserici din Bucuresci, carele a avut bunătate a dărui un rind de cărți rituale, pentru Schitul nostru dela „Godinova“ în valoare de aproape 400 franci. Rugăm pe bunul Dumnezeu, ca să reverse asupra Prea Stim. Domniei Sale darurile cele bogate cu inbelșugare și să îl pomenească Dumnezeu întru împărăția Sa. Tot în favorul Mănăstirei sus zise s'au mai adunat în urma cuvântării Părintelui Petru Ieremia din Călnic, prin ostenețele eplaviosului și fruntașului creștin Ioan Bârlea 140 cor. iar prin episcopul Ioan Crina, 70 cor. Dumnezeu să primească și aceste jertfe întru pomeneirea și iertarea păcatelor lor. Valea Godinova în 2 Iunie 1904. *Macarie Gușcă* ierodiacon.

Societatea pentru crearea unui fond de teatru român își va ținea adunarea generală în Brad (centrul Zărandului), la 15/28 August și zilele următoare ale anului curent. Inteligența din Brad s'a constituit în comitet, care se va îngrijii, ca adunarea

să succedă într'un mod deosebit de poporul zărăndean, cel doritoriu de lumină și progres.

Iubileul „Familiei“. Joi în 27 Mai v. s'a serbat iubileul de 40 de ani al „Familiei“, foaie beletristică, ce apare în Oradea-Mare sub redacțiunea d-lui Iosif Vulcan. Serbarea s'a început cu un *serviciu divin*, căruia a urmat un pompos *festival*. „La pomul verde“ se întrunesc un public distins și numeros, între care și reprezentanții „Academiei Române“, „Astreii“, „Societății pentru fond de teatru Român“ etc. apoi reprezentanții societăților studențesci din Paris, Viena, Cernăuț, Budapesta și Cluj. Dr. Cornel Bulcu secretariu al consistoriului gr. cat. din Oradea-Mare cetesce discursul festiv. Urmează salutările reprezentanților societăților numite, în cari se apreciază după vrednicie activitatea literară a d-lui I. Vulcan și meritele, ce le are „Familia“. D-l Iosif Vulcan răspunde pe rând tuturor. La 2 oare se ține *banchetul*, la care s'au ținut numeroase toaste și în decursul căruia s'au cetit depeșile de felicitare. Sara a avut loc o frumoasă petrecere: concert și dans.

Din ancheta școlară. În Nr. viitoriu al foii noastre vom publica vorbirea, ce a ținut-o I. P. S. D. Dr. Victor de Mihály, metropolitul din Blaj.

Casuri de moarte. Marți la 1/14 a reposedat *Petru Ștopon* notariu cercual în Zgribești. — Vineri în 1/17 a reposedat *Carol Berzay* fost judecătoriu de tribunat în Caransebeș. — Joi cu ocazia asentărilor din Caransebeș, un fecior a fost străpuns cu bătăueta de un jandarm. Jandarmul e doținut.

Pe Românii „catolici“ iar îi mănă pelea. Acuma, când mari năcazuri ne frământă și pe noi și pe frații uniți, delicata „Unire“ dela Blaj publică următoarele șire:

„*Revista catolică a tubitului păr. Lucacin, aprenând într'un frumos articol spiritul distructiv a ori ce credință, de care e inficiată pătura cultă din credincioșii bisericeii neunite, face următoarele concludsiuni adevărate:*

„*Nu are să treacă mult și din biserica Orientului schismatic va rămânea o umbră, o aducere aminte!*

„*Dureros lucru e, că de câte ori să întemplă să vorbim cu preoști tineri, cari par, mai de frunte în biserica Orientului schismatic, rămânem frapați de principiile, cari le anunță, căci sunt în vădită contradicere cu principiile bisericeii Orientale! De unde e asta?*

„*De vorbim apoi de fapte istorice, ei au luat de bani buni unele visuri și unele fapte inveninate, cari deșoșesc atât biserica Occidentului cât și a Orientului. De unde e aceasta învățătură? De la scolile protestante unde lovesc în catolici și nu crușă nici pe Orientalii schismatici.*

„*Un lucru îi unesce pe protestanți și ortodocși, și care îi face de să îmbrășosază ca frații este: Ura în contra catolicismului!*

„*S'a întemplat nu odată, ca să convin cu civili ortodocși și dintr'una în alta au ajuns acești civili să*

esclame cu durere: Dle, preoști, cari sint bătrâni sunt ignoranți dar au credință, preoști cei tineri se fălesc, că au scință și apar mai culți, dar n'au credință.

„*Așa se compromite credința străbună, așa se corump moravurile!*“

Doamne iartă-le, căci nu sciu ce fac!

Concurs

Cu provocarea la literile Venerabilului Consistoriu diecesan ddo 1 Maiu 1904 Nr. 1487 șc. ex 1904 se escrie concurs pentru ocuparea postului învățătoresc dela școala confesională gr. or. română din **Zgribești** protopresbiteratul Logojului cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia diecesană“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salariu în bani gata 600 cor.
2. 5 stânjeni de lemne.
3. 3 stânjeni lemne pentru încălzirea salei de învățământ.
4. Pentru conferințe 30 cor.
5. Pentru scripturistică 10 cor.
6. Cvarțir cu două chilii, cuină, cămară, pivniță și grădină de 800 st.□
7. 1½ juger pământ arătoriu.
8. Dela înmormântări unde va fi pōttit 80 fil, iar cu liturgie 1 cor. 60 fil.

După pământul dat în folosință alesul învățătoriu are a purta sarcinile publice.

Alesul învățătoriu are a purta cantoratul în și afară de biserică, mai departe are a purta scripturistica în comitetul și sinodul parohial.

Doritorii de a ocupa acest post sunt avisați ca suplicele de concurs adresate comitetului parohial să le subscearnă Prea On. oficiu protopresbiteral în Iugoj.

Anii, de serviciu prestați în altă comună până acum, nu se compută la cvincvenale.

Concurenții au a se presenta, cu încuviințarea protopresbiterului concerniute, în vre-o Duminecă sau sârbătoare în s. biserică — însă nici de cum în ziua de alegere — spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Zgribești din ședința comitelului parohial ținută în 2 Faur 1904.

2—3 [24]

Petru Ștopon

președ. com. par.

M. Groza

not. com. par.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

Pentru ocuparea postului învățătoresc la școala confesională gr. or. rom. din **Cireșul-Timiș** se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecesană“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salariu în bani gata 600 c. eventual dacă învățătorul ar folosi 2¹/₂ jugere pământ estravilan a cărui venit face 60 c. salariul în bani gata 540 c.
 2. Pentru lemne pe sama învățătorului 24 c.
 3. Pentru participarea la conferințe 10 c.
 4. Pentru scripturistică 10 c.
 5. Dela înmormântări unde va fi pottit 80 fl.
 6. Locuința liberă cu grădina de 800□ stăngeni.
- Alesul învățătoriu va avea a purta agendele scripturistice ale comitetului și sinodului parohial.

Pricepătorii de musica instrumentală spre a înființa și conduce corul vocal vor fi preferiți.

Pentru serviciile prestate mai înainte, comuna bis. nu acordă nici un favor.

În fine recurenții sunt pottiti a se presenta în vre-o Duminecă sau sârbătoarea în s. biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic; iară concu-sele adresate comitetului parohial a le subșterne Prea On. Oficiu protopresbiteral gr. or. rom. în Lugoj.

Din ședința comitetului parohial ținută la 23 Mai 1904. 2—3 [23]

N. Jurca m. p.
președinte

D. Săcoșan m. p.
notariu.

În conțelegere cu Oficiul protopresbiteral.

Publicațiune

Se aduce la cunoștință publică, cumcă pământul fundațiunei școalei confesionale gr. or. rom. „Ecaterina Iancu” din **Gilad**, constătătoare din 60 de jugere catastrale parte pământ arătoriu, parte finat în căcătura „Gaiul-oacheș”, lângă hotarul comunei Offsenița, se va arenda pe 6 ani pe calea licitațiunei publice.

Licitațiunea se va ținea în 20 Iunie (3 Iuliu) a. c. la 11 oare ante-meridiana în sala școalei gr. or. române de prunci din loc.

Prețul de esclamațiune e 1200 de coroare, de după care sumă licitații vor depune nainte de licitațiune 10% ca vadiu.

Înainte de licitațiune se vor publica condițiunile de licitațiune și de arenda.

Ghilad, din ședința comitetului parohial, ținută a 21 Aprilie 1904.

Aureliu Dragan
presed. comitet. paroh.

Iosif Badescu
notariul comitet paroh

Cea mai noaună și mai bună carte de limba

maghiară pentru școalele poporale române

a apărut în editura lui W. Krafft în Sibiu:

Carte de cetire și gramatică maghiară pentru școalele poporale cu limba de propunere română. De Dr. A. Schullerus și I. Popoviciu.

Partea primă. 8° mediu. 88 pag. Prețul legat C — 50. Partea a doaua. 8° mediu. 285 pag. Prețul legat C 1.70.

În legătură cu aceste cărți stă:

Manual pentru propunerea limbii maghiare în școalele poporale cu limba de propunere română. (Indigitări metodice și schițe de lecțiuni). De Dr. A. Schullerus și I. Popoviciu. 8° mediu. 47 pag. Prețul broș. C — 60.

Consiliul pentru instrucțiunea publică de pe lângă Înaltul ministeriu al instrucțiunii publice, în ședința sa din 9 Mai 1903 s'a exprimat în mod favorabil asupra acestor cărți.

Exceleția sa Dl ministru reg. ung. de culțe și instrucțiune publică, pe basa criticeii oficioase a aprobat aceste cărți prin ordinațiunea sa Nr. 1103/904 Pres.

Profesorul Dr. Jancsó Benedek în recensiunea sa asupra acestor cărți zice între altele următoarele; „... fiind aceste cărți lucrate cu diligență laudabilă și după un metod pedagogic corect... le recomand în convingerea, că aceste cărți vor face foarte bun serviciu în școalele amintite la propunerea limbii maghiare”.

Presa încă a apreciat aceste cărți în modul cel mai favorabil, recomandându-le ca pe cele mai bune printre toate cărțile de limba maghiară, câte au apărut până acum.

Conferențele învățătoresci, după compararea făcută între cărțile existente de limba maghiară, au recomandat „Carte de cetire și gramatică” de Dr. A. Schullerus și I. Popoviciu, ca fiind mai corespunzătoare, mai practice. Deci fiecare învățătoriu, în interesul său și al elevilor săi, va face bine folosindu-se de aceste cărți la propunerea limbii maghiare.

După ce din mai multe părți s'a exprimat părerea, că partea II ar fi prea voluminoasă pentru școalele sătesci cu un învățătoriu, s'au luat dispoșiți ca pe începutul anului școlar 1904/5 să apară o ediție mai redusă și mai ieftină a părții a doaua.

Icoanele de intuițiune de Hölzel, cari servesc de basă la aceste cărți, se află în librăria W. Krafft. Prețul unei icoane de părete trase pe pânză C 6'60.

Medalia de aur dela Expositia sciintifică din București, 1903.